

Ontharding in Vlaanderen – anno 2023

Provinciale milieudag, 08-06-2023

onthard en ontdek
**breek
ijzer**

Provinciale milieudag 06/08/2023

Heldenplein Londerzeel © STRAMIEN

- Ver/ontharding in Vlaanderen – anno 2023
 - Evolutie
 - Ambities
 - Mooie voorbeelden; kansen&uitdagingen
- Waarom ontharding
 - Klimaatadaptatie
 - Meer dan klimaatadaptatie
- ‘Waarom’ wordt ‘Waarom niet?’
 - Werken aan de onthardingscultuur

Breekijzer vzw zorgt er samen met zijn groeiend aantal partners voor dat een jaarlijkse netto-ontharding in 2040 in alle Vlaamse regio's een evidentie is geworden. Daarvoor versterken we op een creatieve en activerende manier de **onthardingscultuur** en breken we in op de gevestigde systemen van mentale en fysieke verharding.

Breekijzer vzw is een **open kennis- en praktijkcentrum** en werkt als een **hefboom** door de expertise en methodieken van zichzelf en partners te verspreiden. Onze focus ligt zowel op extra verharding vermijden ('preventieve ontharding') als op verharding wegwerken ('curatieve ontharding')

Daarbij is ontharding in de eerste plaats een **middel** en geen doel op zich: ontharding opent ruimte voor dieren, voor gewassen, voor water, voor stilte, voor kostenbesparing, voor spelplezier en voor alles wat jij nog kan bedenken. Want **'ont-dekken doet ontdekken.'**

Onze baanbrekende leden

VLAAMS KAMPIOENSCHAP TEGELWIPPEN

ZOEK OP GEMEENTE

ZOEK JE GEMEENTE

GROOT 45.000 > INWONERS

1 **BERINGEN**

GEWIPTE TEGELS: 28601
TPI: 606,2 ?
KLASSEMENT: GROOT
POULE: GEMUINSCHAP

2 **BRUGGE**

GEWIPTE TEGELS: 44071
TPI: 371,98 ?
KLASSEMENT: GROOT
DERBY: GENT

3 **KORTRIJK**

GEWIPTE TEGELS: 23885
TPI: 307,38 ?
KLASSEMENT: GROOT
POULE: LEIEDAL

4 **LEUVEN**

GEWIPTE TEGELS: 15560
TPI: 152,37 ?

MIDDEL 25.000 - 45.000 INWONERS

1 **MAASMECHELEN**

GEWIPTE TEGELS: 46115
TPI: 1171,62 ?
KLASSEMENT: MIDDEL
POULE: GEMUINSCHAP

2 **WEVELGEM**

GEWIPTE TEGELS: 29077
TPI: 921,5 ?
KLASSEMENT: MIDDEL
POULE: LEIEDAL

3 **BEERSEL**

GEWIPTE TEGELS: 20198
TPI: 776,49 ?
KLASSEMENT: MIDDEL

4 **PELT**

GEWIPTE TEGELS: 17285
TPI: 514,6 ?
KLASSEMENT: MIDDEL

KLEIN < 25.000 INWONERS

1 **KONTICH**

GEWIPTE TEGELS: 59883
TPI: 2807,06 ?
KLASSEMENT: KLEIN
POULE: ZUIDRAND

2 **WACHTEBEKE**

GEWIPTE TEGELS: 19801
TPI: 2524,03 ?
KLASSEMENT: KLEIN

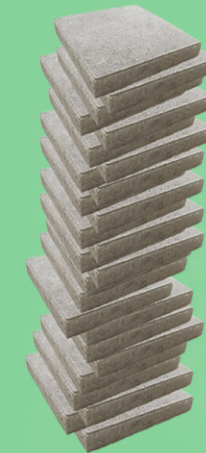
3 **HERK-DE-STAD**

GEWIPTE TEGELS: 15155
TPI: 1188,16 ?
KLASSEMENT: KLEIN
POULE: LOS TEGELLOS

4 **MEULEBEKE**

GEWIPTE TEGELS: 6293
TPI: 571,73 ?
KLASSEMENT: KLEIN

TEGELTELLER
535.302
GEWIPTE TEGELS
IN VLAANDEREN

wur.nl
https://edepot.wur.nl
Ontharding - WUR eDepot
26 jan 2017 — In dit stadium loont het evenwel de moeite het vraagstuk van het ontharden van water te overzien en een aantal facetten daarbij extra te belichten. 2. Hardheid ...

rwwater.nl
https://www.rwwater.nl
Pelletontharding | Effectieve technologie | RWB Almelo
17 mrt 2016 — Pellet ontharding onderscheid zich door de volgende voordelen: Compacte installatie, kleine footprint.

watervruchtgroep.be
https://www.watervruchtgroep.be
Water- en zoutverbruik - Waterverzachters
15 sep 2017 — Bij een ontharding van 30 Franse graden zal het zoutverbruik rond de 650 gram per 1000 liter water zijn. Digitaal instelbare spoeltijden zal uw waterverzachter ...

c-mark.nl
https://www.c-mark.nl
Onderzoeksplicht bij het ontharden van drinkwater - C-mark
4 nov 2017 — Het antwoord op deze vraag is: ja. De drinkwaterwetgeving stelt hoe de kwaliteit van het water geborgd moet worden, ook bij ontharding van drinkwater. In het ...

kwwater.nl
https://www.kwwater.nl
Duurzamere koelwatersystemen dankzij ontharding van ...
23 dec 2016 — In dit project is onderzoek van door volledige of gedeeltelijke ontharding/ontzouting van het suppletiewater van koelwatersystemen de indikingsfactor van...

deltawatersofterners.be
https://www.deltawatersofterners.be
Hoe werkt een waterontharder?
17 mei 2016 — Na de regeneratie beschikt de ontharder opnieuw over zijn volledige capaciteit om het leidingwater te ontharden. Let op, bij een duplex-ontharder (2 ...

leiedal.be
https://www.leiedal.be
ZeroRegio | Leiedal
1 okt 2017 — Leiedal maakt € 10.000 vrij voor ontharding privétuinen. foto projectverantwoordelijke zero regio merel goossens persmoment sint-denijis zwevegem ...

hydrotense.eu
https://www.hydrotense.eu
Waterontharder | Deskundig advies - Hydrotense
11 dec 2017 — Door het water te ontharden komt er dus vanzelf natrium in het water. Dit is geen bijverschijnsel, dit is het principe van elke waterontharder die werkt op ...

facq.be
https://www.facq.be
Waarom en hoe water behandelen - Facq
8 mrt 2017 — Ontdek hoe je water behandelt door een ontharder of een goede filter te installeren. Dit beschermt je gezondheid én je portemonnee door onzuiverheden, ...

vlaanderen.be
https://omgeving.vlaanderen.be
Vlaanderen Breekt uit homepagina - Departement Omgeving
De 10 steden en gemeenten die als ambassadeurs aan de slag gaan met ontharding en groenblauwe dooradering kwamen voor het eerst samen op de startdag op 20 ...

https://omgeving.vlaanderen.be
Ruimtelijke strategie: ontharden - Departement Omgeving
Ontharden betekent de bodemaftluiting verminderen door verharding weg te nemen, in functie van meer groene ruimte (van 1 m² tot een park), ...

Mensen vragen ook

- Wat is de ontharding?
Hoe kan je ontharden?
Hoeveel kost ontharden?
Waarom ontharden?
Feedback

blauwgroenvlaanderen.be
https://blauwgroenvlaanderen.be
Ontharden | Blauw Groen Vlaanderen
Door te ontharden en de vrijgekomen ruimte te vergroenen, krijgt de straat onmiddellijk een meer natuurlijke uitstraling. Als er enkel verharding wordt ...

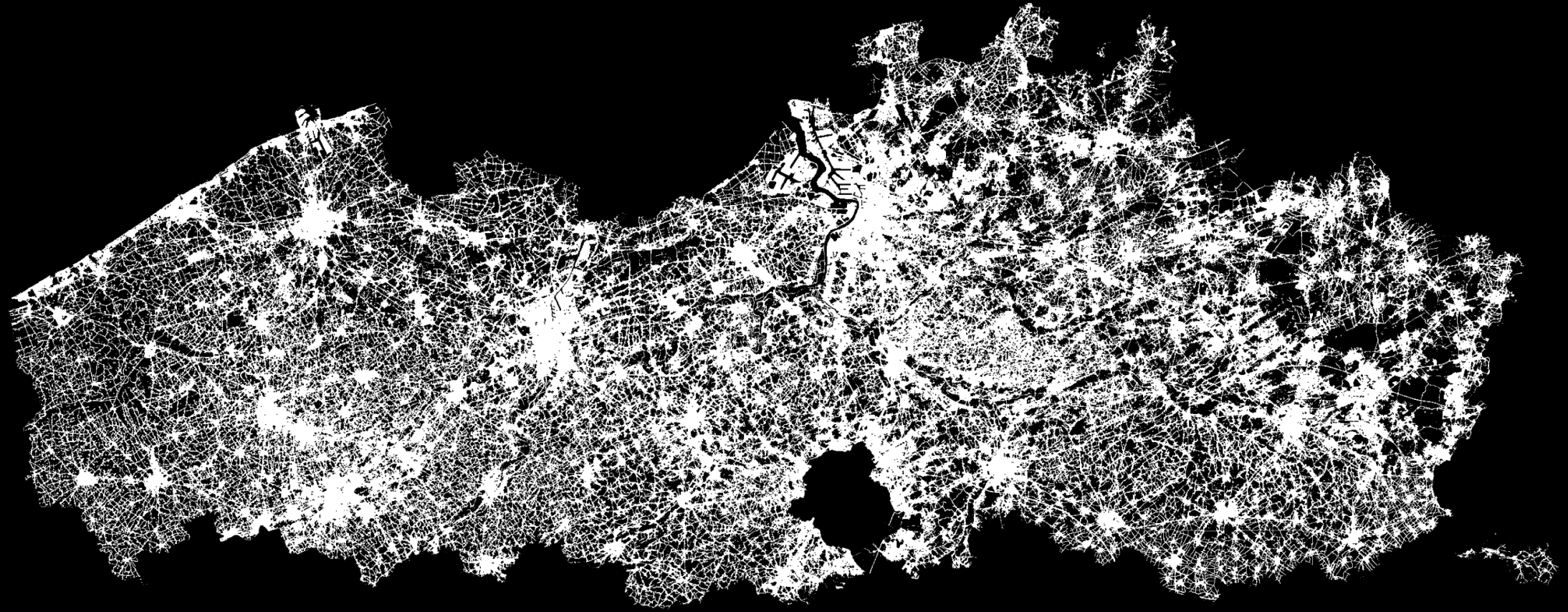
https://blauwgroenvlaanderen.be
Ontharden | Blauw Groen Vlaanderen
Door te ontharden komt er ruimte voor natuur en nieuwe spelelementen, het bevordert het contact met de natuur, is goed voor de mentale gezondheid, ...

mechelen.be
https://klimaatneutraal.mechelen.be
Ontharding - Mechelen Klimaatneutraal
Bij de heraanleg van het openbaar domein bekijken we steeds wat we kunnen ontharden. Sommige projecten gaan verder dan anderen. Ook jij kan helpen.

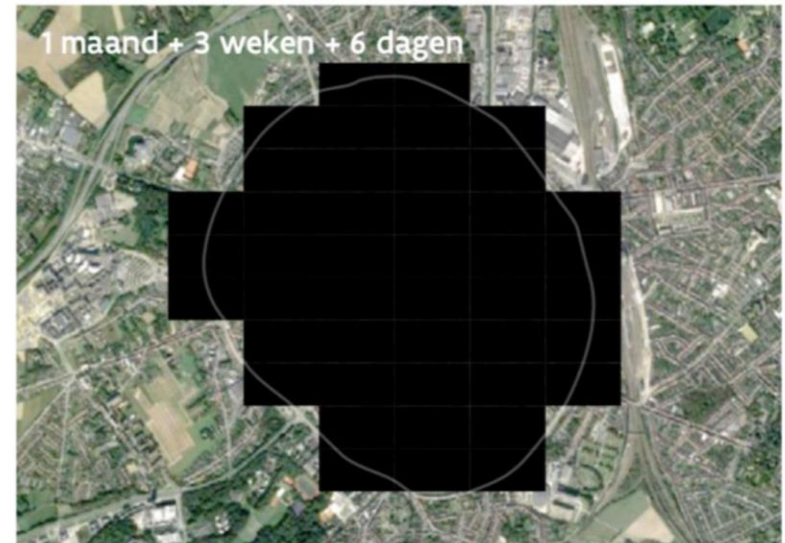
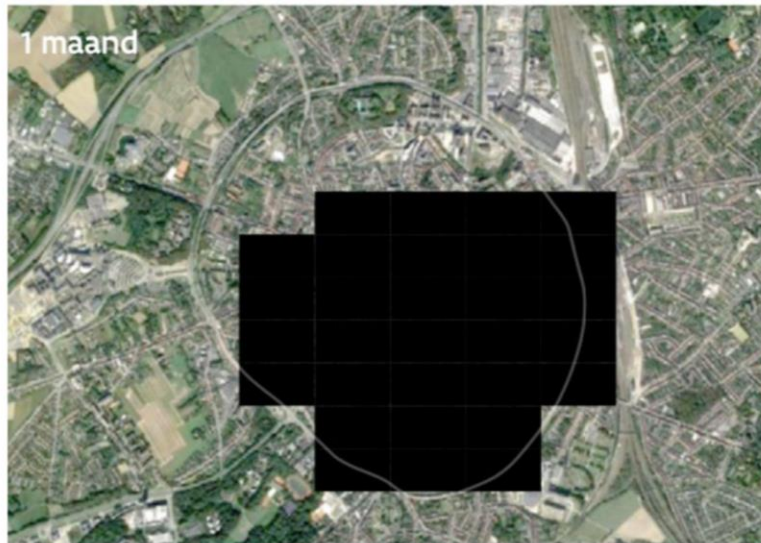
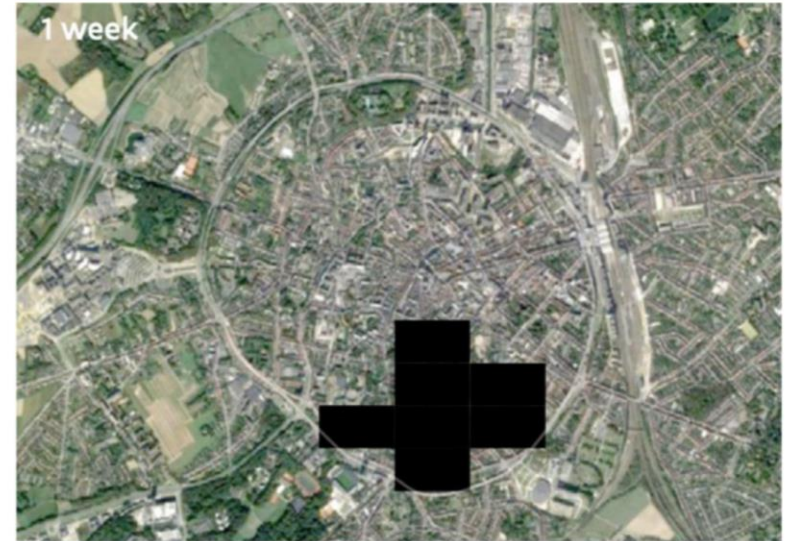
risd.be
https://www.risd.be
Wegwijs in Ontharding - Regionaal Landschap Schelde- ...
Waarom ontharden? Wist je dat meer dan 15% van de Vlaamse oppervlakte verhard is? Dit brengt heel wat gevolgen met zich mee, zoals een ...

vrp.be
https://www.vrp.be
Masterclass ontharding
Deze opleiding bestaat uit twee delen: een introductiedag gericht aan een breed publiek die aan de slag wilt gaan met ontharding en een 3-daagse masterclass die ...
Je hebt deze pagina diverse keren bezocht. Laatste bezoek: 14/03/23

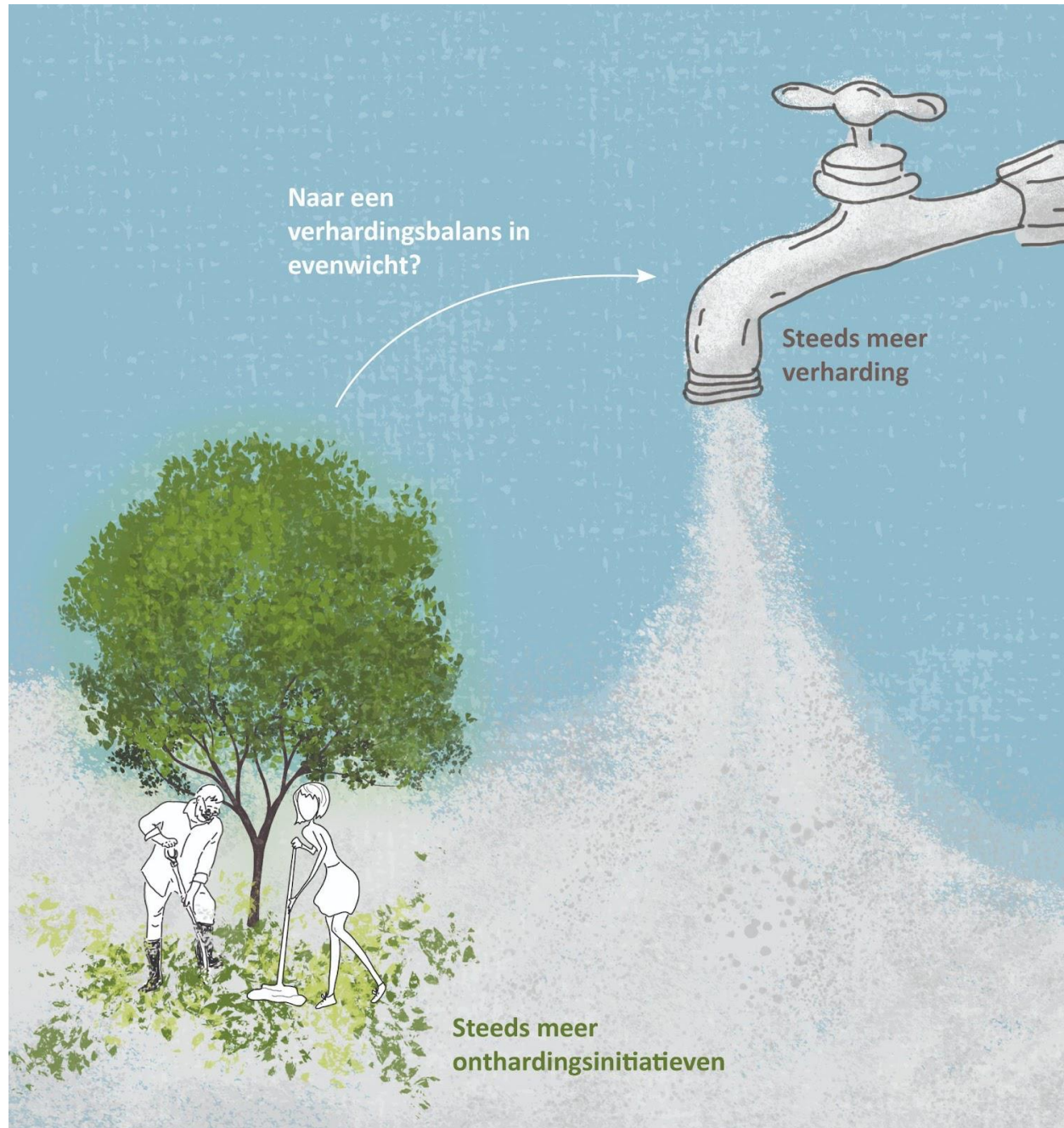
16% sealed

speed
Land take &
Soil sealing

projection of the daily land take of 7,33 ha/day - on the city of Leuven

Beleidsdoelstellingen - BRV

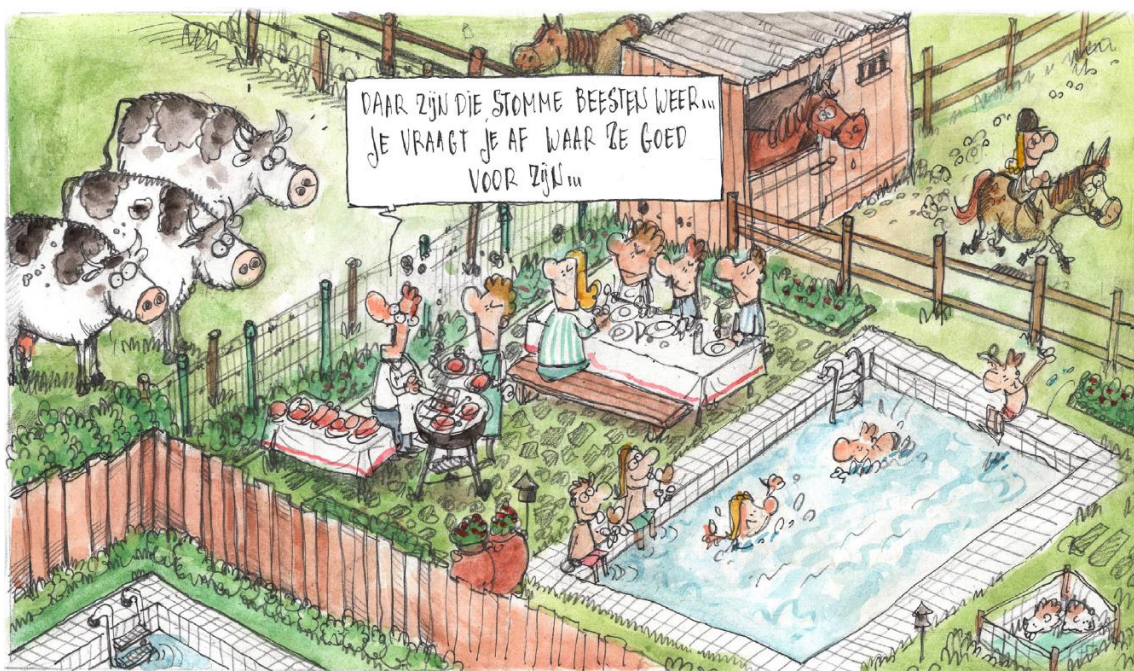

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (strategische visie)

>> “De verhardingsgraad binnen de bestemmingen gedomineerd door ruimtebeslag is tegen 2050 gestabiliseerd en bij voorkeur teruggedrongen ten opzichte van 2015. De verharding neemt na 2050 niet meer toe.”

>> “De verhardingsgraad in de bestemmingen landbouw, natuur en bos is tegen 2050 minstens met 1/5 teruggedrongen ten opzichte van 2015”

Beleidsdoelstellingen - BRV

Figuur 1 - Uit Boer&Tuinder nr. 37 van 12 september 2019 / © Joris Snaet (www.jorissnaet.be)

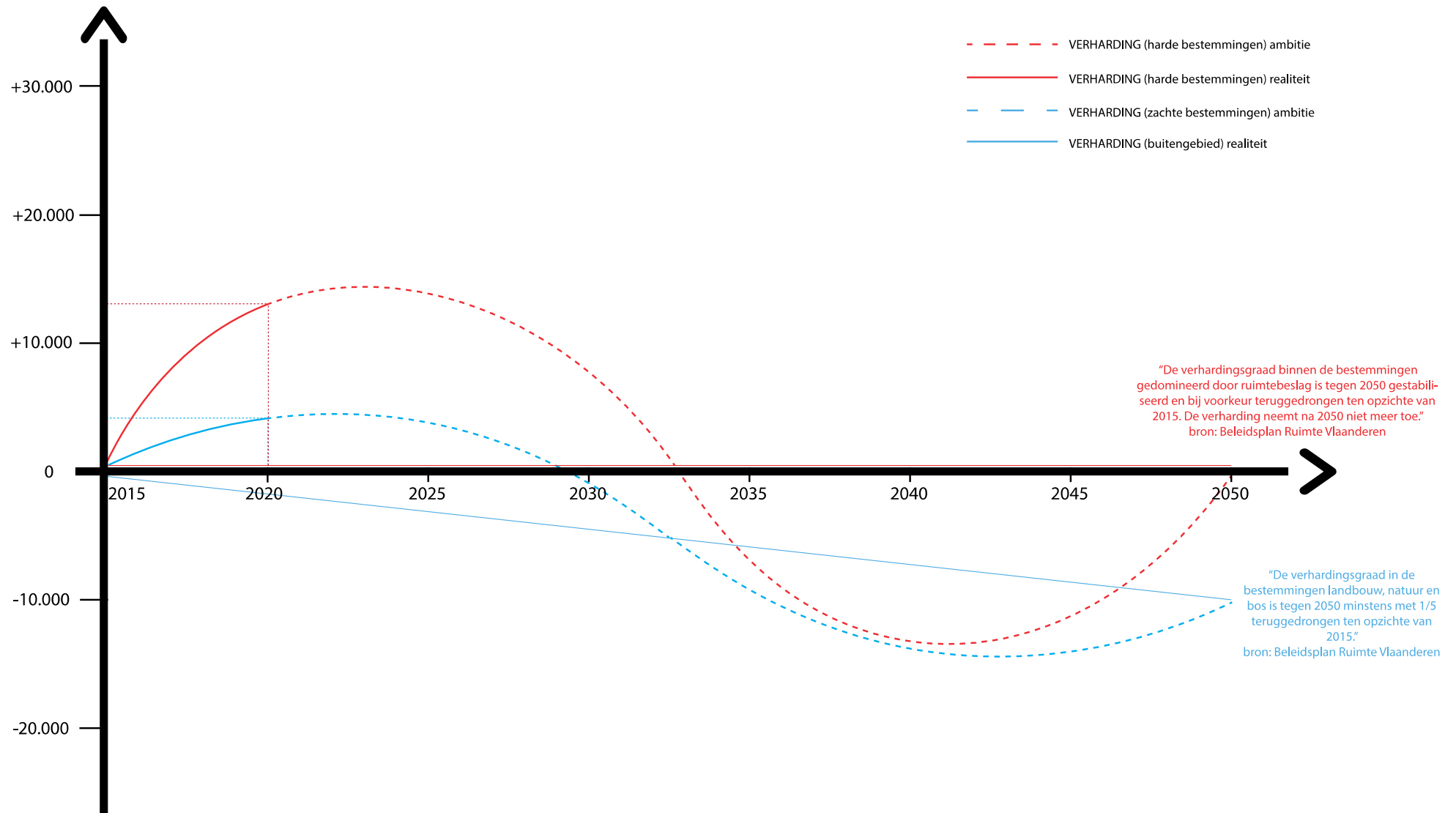
(!) NETTO doelstellingen

>> Ontharden EN onnodige verharding vermijden. Ook preventief werken!

(!) Focus op de open ruimte

>> Landbouw en natuur als hoofdfuncties versterken

>> Ontsnippen

Verhardingsevolutie in Vlaanderen (ha.), harde en zachte bestemmingen.
 Interpretatie van de doelstellingen uit de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.
 → Bijkomende verharding t.o.v. 2015 zal moeten worden gecompenseerd door netto ontharding

'Preventief' ontharden

De 'risicoweg' (RE-MOVE methodiek Breekijzer)

Slecht gelegen bouwgrond, goede investering??

Beleidsdoelstellingen - BRV

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (strategische visie)

>> “De verhardingsgraad binnen de bestemmingen gedomineerd door ruimtebeslag is tegen 2050 gestabiliseerd en bij voorkeur teruggedrongen ten opzichte van 2015. De verharding neemt na 2050 niet meer toe.”

>> “De verhardingsgraad in de bestemmingen landbouw, natuur en bos is tegen 2050 minstens met 1/5 teruggedrongen ten opzichte van 2015”

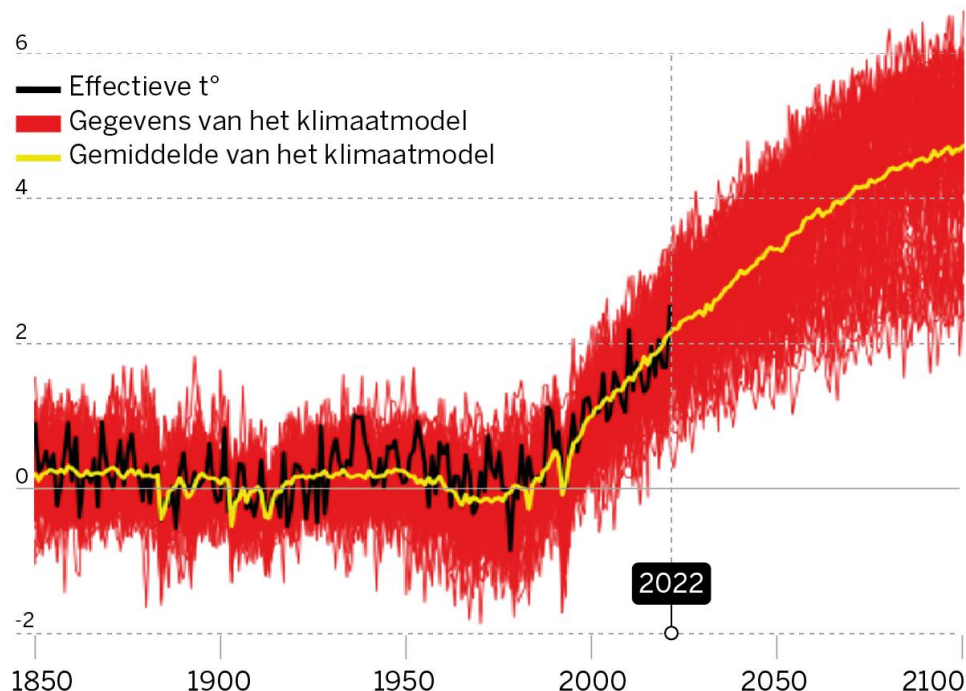
→ **Herbevestigd door huidige regering**

→ **MAAR: afdwingbaar kader blijft uit (instrumentendecreet ...)**

(o.a.) Ontharding is urgent

Evolutie van de temperatuur in Europa in de zomer

Waargenomen t° in Europa t.o.v. gemiddelde pre-industrieel tijdperk

DS Infografiek | Bron: CCAG

“Extreme zomer van 2022, is een normale zomer in 2035.”

Wat houdt een extreme zomer in 2035 dan in?

→ Klimaatadaptatie als belangrijke poot klimaatbeleid.

→ Groenblauw bufferen tegen extreem weer (droogte, hitte, wateroverlast, ...)

Ontharding = dubbel gewonnen.

→ Verharding weg én ruimte voor groen/water

Soil value*	LDN Land Use Category	Sealing*	Erosion*	Loss of soil organic matter*	Compaction*	Contamination*	Nutrient overload*
6	Pristine forest Wetlands and peatlands	↑	↑	↑	↑	↑	↑
5,5	Close-to-nature forest management Deciduous and mixed forests	↑	↑	↑	↗	↑	↗
5							
4,5	Extensive and/or organic grassland management	↑	↑	↑	↗	↗	↗
4	Intensive forest management Coniferous forests	↑	↗	↗	↗	↗	↗
3,5	Conventional/intensive grassland management	↑	↗	↗	↗	↗	⇒
3	Organic farming, Set-aside farmland	↑	⇒	⇒	⇒	↗	⇒
2,5							
2	Unsealed urban area (with vegetation) Photovoltaic areas	↗	↗	⇒	↘	⇒	⇒
1,5	Conventional farming (arable land)	↑	↘	↘	↘	⇒	↘
1							
0,5							
0							
-0,5	Unsealed urban area (no vegetation)	↗	↘	↘	↘	⇒	⇒
-1							
-1,5							
-2	Mining areas	⇒	↘	↘	↘	↘	⇒
-2,5	Sealed urban area	↘	↘	↘	↘	↘	⇒
-3	Landfills	↘	↘	↘	↘	↘	↘

*preliminarily, exemplary values that will need further scientific evaluation

LEGEND

- ↑ No adverse effects with regard to the mentioned soil threat
- ↗ Few adverse effects with regard to the mentioned soil threat
- ⇒ Moderate adverse effects with regard to the mentioned soil threat
- ↘ Significant adverse effects with regard to the mentioned soil threat
- ↙ Severe adverse effects with regard to the mentioned soil threat

Bodemkwaliteit van verharde bodems is extreem slecht. Verharding is de laatste stap voor verwoestijning, de bodem verliest al zijn kwaliteiten (maar: reversibel!)

Bron: Wunder 2019, Environmental Science and Policy

DAAROM TEGELWIPPEN!

MEER WATER IN DE BODEM

Maak van je tuin een echte spons en laat het regenwater weer in de grond sijpelen. Zo help je mee overstromingen te voorkomen en krijgt je tuin een buffer voor droge periodes. Goed voor het grondwater en de planten!

EEN KOELERE TUIN

Stenen houden warmte vast, planten geven verkoeling. Grijs vervangen door groen kan op een warme dag zo een paar graden schelen!

EEN KOELERE STAD

Meer groen in je tuin en in je buurt helpt het hitte-eiland effect in je buurt tegen te gaan.

MINDER STRESS

Groen in je tuin en in je stad vertraagt je stressniveau, zo bewezen wetenschappers aan de KU Leuven. Planten erin en ontspannen maar!

ALLE BEETJES HELPEN

Vlaanderen telt 2 miljoen tuinen, goed voor 12% van ons oppervlak. Dat is meer dan het oppervlak aan bos (9%)! Samen maken we van vele kleine lapjes één grote klimaatbuffer

MEER BEESTJES

Met planten bied je voedsel en onderdak aan kleine diertjes. Zij houden je tuin gezond, bestrijden plagen en helpen bij de bestuiving van je moestuin.

In deze stadstuin in Kessel-Lo zijn oude tegels gebruikt om een zitbank en een pad van staptegels te maken. ©Atelier Arne Deruyter

Ontharding is dubbele winst
Ontharding kan dubbele winst zijn

Foto: Ben Caussyn (stad Eeklo)
*Twee Essen, op dezelfde dag aangeplant in 2002
en met gelijk beheer. Zoek de verschillen.*

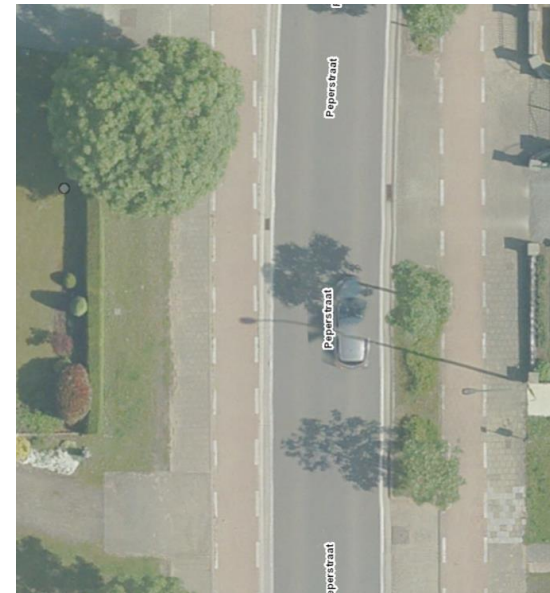
Voorjaar 2009

Najaar 2021

Voorjaar 2022

Ontharding is dubbele winst
Ontharding kan dubbele winst zijn ...
als we keuzes durven maken!

Foto: Ben Caussyn (stad Eeklo)
*Ruimte voor mobiliteit (/personenwagens) en
ruimte voor (o.a.) ontharding en vergroening
zijn communicerende vaten*

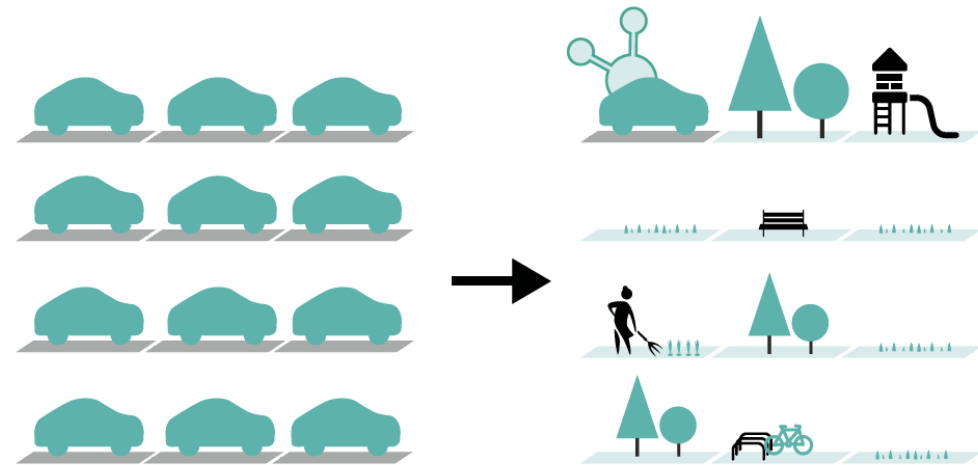
Ontharding is ... afhankelijk van mobiliteit (en omgekeerd)

Een toekomstbeeld in de Wagenmakersstraat, waar eenrichtingsverkeer komt vanaf de Doorniksewijk.
© stad Kortrijk

Van uitgebreide zone 30 over nieuwe eenrichtingsstraten tot veiliger kruispunt: Kortrijk stelt nieuw circulatieplan rond Doorniksewijk voor

Door meer in te zetten op deelwagens, komen er parkeerplaatsen vrij die je kan ontharden en vergroenen

Uitgewerkte impressie Bioswale / groene watertransporterende straat

of

Uitgewerkte impressie technisch watertransporterende straat

Uitgewerkte impressie Royale Wadi / groene waterbergende straat

of/en

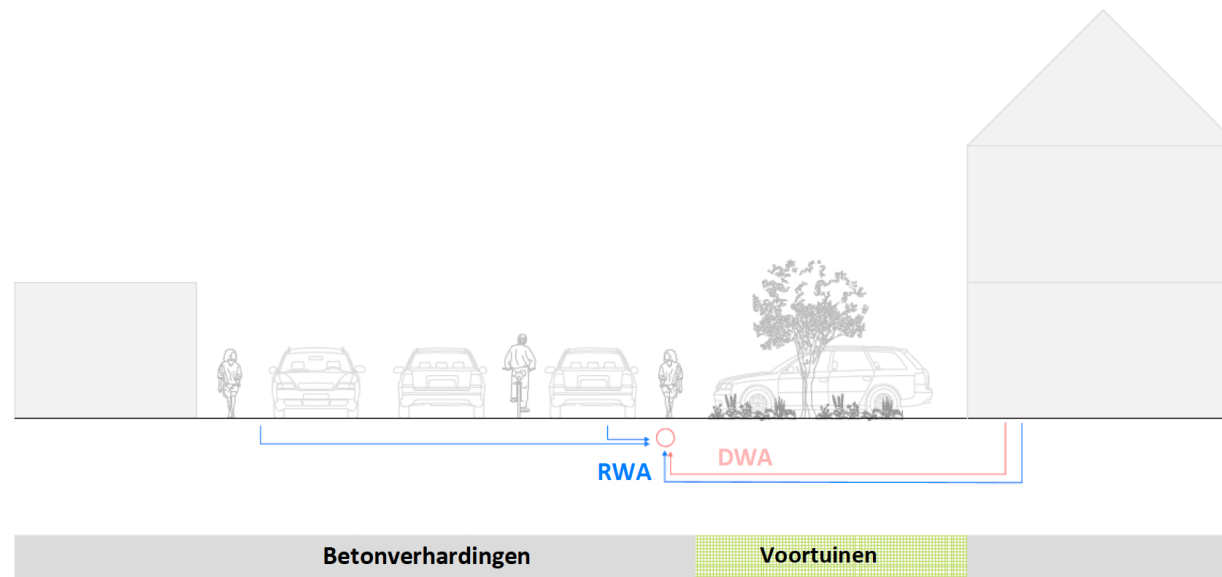

Uitgewerkte impressie technisch waterbergende straat

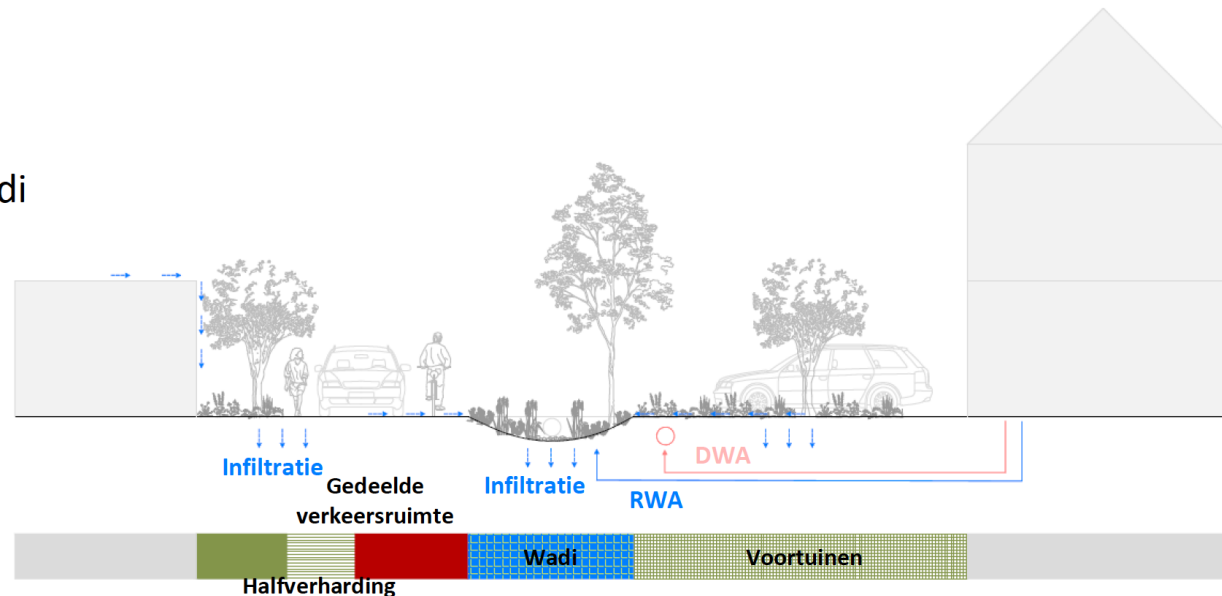
Huidige situatie

- Dubbel richting + parkeerstrook
- Voetpaden aan weerszijden
- Water rechtstreeks naar gemengde riolering

Toekomstige situatie

- Gedeelde ruimte voor verschillende modi
- Infiltratie in groenzones en wadi
- Afkoppeling van woningen (te onderzoeken)

Ontharding <> mobiliteit: ook in de open ruimte!

Vlaanderen één van de meest verharde regio's van Europa: in 2020 16% verharding, in 2050 20%?

Bij business as usual

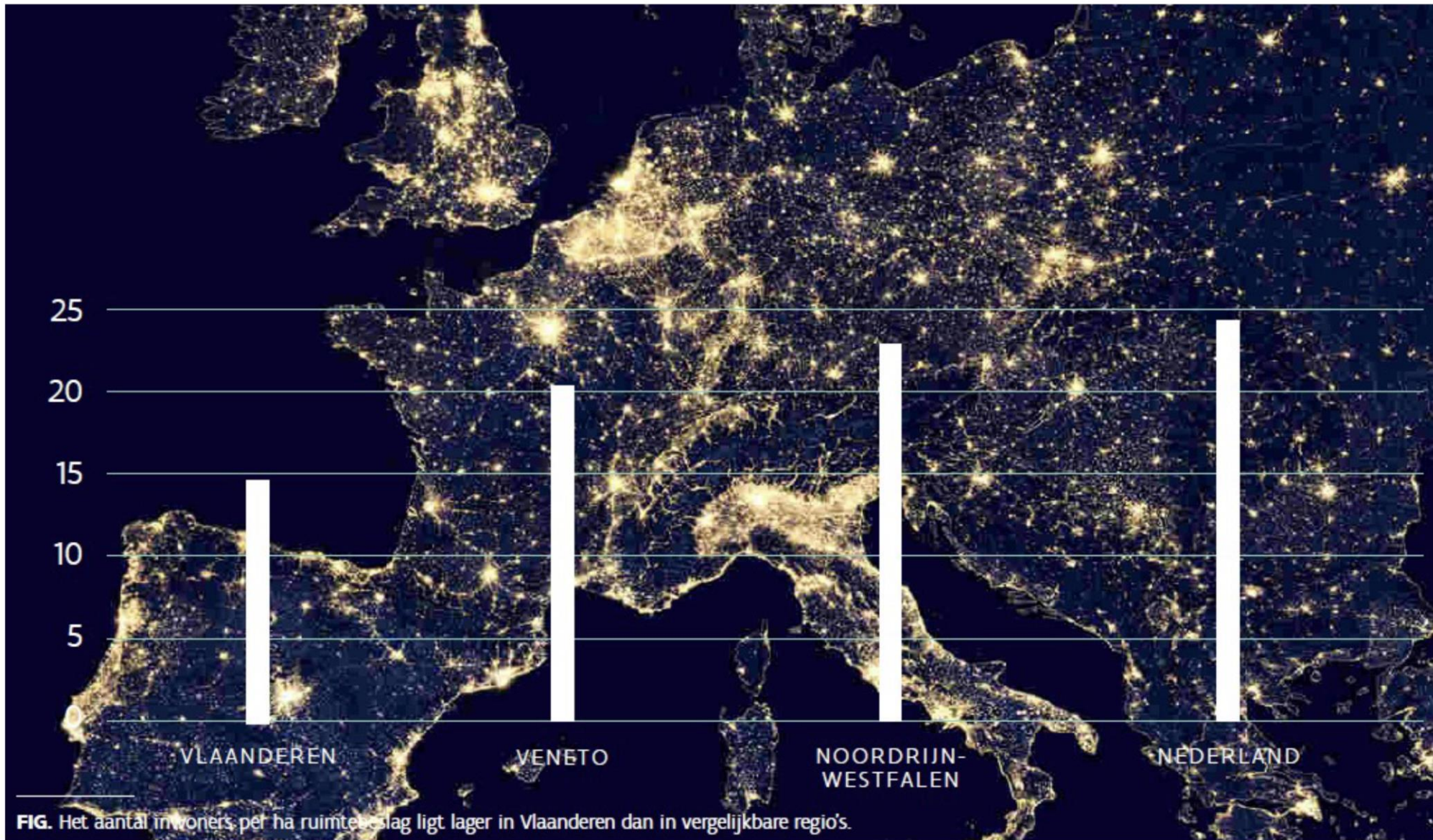

FIG. Het aantal inwoners per ha ruimte-slag licht lager in Vlaanderen dan in vergelijkbare regio's.

opinie & analyse

België blijft miljarden investeren in de uitbreiding van het wegennet, hoewel dat nu al te dicht is. We moeten de bestaande wegen anders en beter leren benutten.

TIM VEKEMANS en **KRIS PEETERS** doen enkele voorstellen.

Waar een wil is, kan een weg weg

Voor de Vlaming is het verkeer de grootste bekommernis, blijkt uit de Gemeentemonitor. Volgens het redactioneel commentaar van deze krant gisteren blijft er maar één beleidsoplossing over, 'het autoverkeer ontmoedigen en het fiets- en voetgangersverkeer ruim baan geven' (28/20 maart).

Om een goed beleid uit te stippen, moeten beleidsmakers eerst inzien dat ze ruimtelijke ordening en mobiliteit niet los van elkaar kunnen bespreken. Ze zijn een Siamse tweeling: het lot van de ene helft is verbonden met dat van de andere. Meer wegcapaciteit stimuleert ons om verder van ons werk te gaan wonen en langere afstanden af te leggen. Omgekeerd vereisen verkavelingen van alles-af meer wegcapaciteit. Mobiliteit en stedenbouw zonder 'grenzen' leiden tot stilstand, onleefbaarheid en onbetaalbaarheid. Dat is algemeen geweten, maar we willen het nog steeds niet beseffen. Daarom voeren we de ene dag een debat over mobiliteit en de andere een over ruimtelijke ordening.

De rode draad in die debatten is nochtans dezelfde: hoe doen we meer met minder? We moeten leren leven binnen een gegeven schaarste aan ruimte.

Dode wolf
In het ruimtelijke debat is vandaag al een hele weg afgelegd. De vraag is niet langer of we onze ruimte anders moeten organiseren, maar hoe we dat moeten doen. Toch wordt de ruimtelijke verdichting nog te vaak gezien als een probleem van de gebouwde ruimte en dus als een louter stedenbouwkundige en architecturale kwestie.

Onze weginfrastructuur is daarbij de olifant in de kamer. Ook die zou een stevige verdichting kunnen gebruiken. Niet in de klassieke betekenis, want met 72.000 km wegen op 13.533 km² hebben we al ongeveer het dichtste wegennet ter wereld. In onze op groei gefocuste maatschappij zien we meer weginfrastructuur nog altijd als een synoniem voor vooruitgang. Dus blijven we 'investeren' in de uitbreiding van ons wegennet, ook al slagen we er niet eens in dat behoorlijk te onderhouden. Zo morsen we met ruimte én met mobiliteit.

Dat de eerste mannetjeswolf die zich in onze controelen vertoont onmiddellijk doodgereden wordt, mag met nog slechts 3 procent tot confetti versnipperde natuur geen toeval heten. Het is wel symbolisch.

Infrastructurele verdichting, in de zin van 'meer mobiliteit met minder infrastructuur', is de noodzakelijke tegenhanger van de verdichting van onze gebouwde ruimte. Ons wegennet is systematisch overgedimensioneerd. Dat betekent in de

praktijk dat er te veel verharde wegen zijn. Die kosten geld en blijven geld kosten door onderhoud, verkeersonveiligheid, een problematische waterhuishouding, meer klimaatopwarming (want meer reflectie) en een gehypotheerde verblijfskwaliteit. Wie het teveel aan wegverharding aanpakt, boekt winst op vele fronten.

Hogere snelheden veronderstellen meer ruimte. Er dient zich dus een unieke kans tot ontharding aan met de verlaging van de snelheidsnorm op onze gewestwegen van 90 naar 70 kilometer per uur en de geleidelijke veralgemening van de zone 30 binnen de bebouwde kom.

Reclaim the streets
We kunnen het probleem ook herformuleren: hoe kunnen we onze mobiliteitsbehoefte oplossen binnen de oppervlakte van de bestaande weginfrastructuur door ze anders en beter te benutten?

Enkele eerste onderzoeken in samenwerking met architectuurstudenten in Limburg, in zowel steden als ruraal gebied, leveren alvast veelbelovende resultaten op. Een 'slimmer' gebruik van wat we al hebben, leidt tot minder verharding, waardoor meer ruimte vrijkomt voor ander gebruik. Infrastructurele verdichting kan leiden naar 'verluchting' en zo het maatschappelijke draagvlak voor de stedenbouwkundige verdichting verbreden. Dicht wonen kan alleen kwaliteitsvol bij de gratie van een kwaliteitsvolle publieke en open ruimte.

Dit is geen wishful thinking, want

TIM VEKEMANS EN KRIS PEETERS

Wie? Architect-venoot bij RE-ST dat een onderzoek voert naar de onderbenutting van de weginfrastructuur, lector verkeerskunde (PCVO Limburg) en logistiek (CVO Mechelen) en peter van het onderzoek-project.

Wat? Zowel op het vlak van ruimtelijke ordening als op het vlak van mobiliteit moeten we leren meer doen met minder.

het gebeurt al in de praktijk. Internationaal is er de *reclaim the streets*-beweging. In de steden zien we een groeiend draagvlak om straten niet alleen te reserveren voor verkeersfuncties. Dat resulteert in tal van nieuwe praktijken, gaande van speelstraten over schoolstraten naar fietsstraten tot leefstraten, tuinstraten en toekomststraten. Tekens wordt harde infrastructuurle ruimte, hetzij tijdelijk hetzij definitief, teruggegeven aan meer zachte functies: spelen, ontmoeten, flaneren, wandelen, fietsen, sporten of natuur.

Taxi-ouder
Ook buiten de steden beweegt er wat. Het Kempische Kastelen, bijvoorbeeld, gaat nog een stap verder. Na intensief overleg met de buurtbewoners zal de Goorseweg, die in waardevol bosrijk gebied ligt, de komende weken gedeeltesgewijs worden tot een tweesporenweg. De weg blijft er bruikbaar voor fiets en auto, maar dan met de helft minder beton. Het is een concept dat zowel buiten als binnen de stad toepasbaar is en het kan helpen in de transitie naar een mobiliteitsontwikkeling die wegennet is.

Kijk even rondom u. Wedden dat u voorbeelden ziet van oneigenlijk gebruikte verkeersinfrastructuur?

In sommige gevallen kan het zelfs leiden tot een 'weg weg'-effect. Sommige wegen kunnen we gerust geheel of gedeeltelijk teruggeven aan de natuur. Zonder aan mobiliteitscomfort in te boeten en met een bonus in de vorm van meer ruimtelijke kwaliteit. Zoals verdichting niet gaat over minder, maar over meer woonkwaliteit, zo gaat 'ontweging' niet over minder, maar over meer mobiliteit.

Kijk even rondom u. Wedden dat u voorbeelden ziet van overgedimensioneerde of oneigenlijk gebruikte verkeersinfrastructuur? Zo zouden we om onze landelijke wegen veilig te maken en sluitverkeer te werven, de mogelijkheden van ontharding kunnen ontdekken. Anders dan u intuïtief zou denken, resulteert dit niet in minder, maar in meer mobiliteit.

Recente experimenten zoals dat in Bonheiden, waar landelijke wegen werden herbestemd tot een netwerk van fietsstraten, leverden spectaculair meer functioneel én recreatief fietsverkeer op. Bestemmingen die tot voor kort onbereikbaar waren voor kinderen omdat de weg ernstig te onveilig was, zijn nu vlot bereikbaar. Resultaat: meer mobiliteit voor kinderen én voor hun ouders, die niet langer tot taxi-order gedgegradeerd worden. Infrastructureel 'opruimen' levert ecologische, economische én sociale winst op.

Stel u voor dat we binnenkort samen de *schulp* in de grond steken. Deze keer niet als voorbode van meer, maar van minder beton. Hoe disruptief, innovatief, slim én consequent met de huidige ruimtelijke retoriek zou dat niet zijn?

In de steden krijgen straten steeds vaker een andere invulling, als fietsstraat bijvoorbeeld. © Erik van 't Woud/tn

Maart 2018: opiniestuk in de Standaard door Tim Vekemans (RE-ST) en Kris Peeters (PCVO Limburg)

"Waar een wil is, kan een weg weg"

Dichtste wegennet van de wereld en tegelijkertijd is weginfrastructuur olifant in de kamer.

Wegen kosten geld door onderhoud, verkeersonveiligheid, problematische waterhuishouding, meer klimaatopwarming en een gehypotheerde verblijfskwaliteit. Een teveel aan wegverharding wegnemen staat gelijk aan winst boeken op vele fronten.

Reclaim the streets: mobiliteitsbehoefte oplossen binnen oppervlakte van bestaande infrastructuur.

In sommige gevallen kan het leiden tot 'weg weg'-effect. Zonder aan mobiliteitscomfort in te boeten en met een bonus in de vorm van meer ruimtelijke kwaliteit.

November 2018-2021: Project RE-MOVE werkt binnen 'Vlaanderen Breekt Uit!' een methodiek uit die gemeente helpt om een structurele onthardingsstrategie voor hun overtollige en overmaatse gemeentewegen te maken.

WAAROM WEG WEG?

per 6 seconde verdwijnt
1 dier onder de wielen

Breng de slachtoffers mee in kaart

Meld aangereden dieren via www.dierenonderdewielen.be
Ons uageenmet is het dichtste van Europa. Dit zorgt voor heel vaak verkeersslachtoffers onder de dieren. Met jouw hulp brengen we de guarte punten naar dieren op onge wegen in kaart. Zo kan de overheid maatregelen nemen om het aantal dieren dat sterft in het verkeer te beperken door bijvoorbeeld ecooducten te voorgeien.

 Programma's Playlists Podcasts Contact

Stilte in Vlaanderen: een hopeloze zaak?

2 april 2015

De Vlaamse overheid roept ons op om dertig dagen lang de stilte te gaan opzoeken. Makkelijker gezegd dan gedaan, want volgens het jaarrapport van de Vlaamse Ombudsman liggen wij nergens meer wakker van dan van verkeerslawaa. Er zijn dan ook overal wegen...

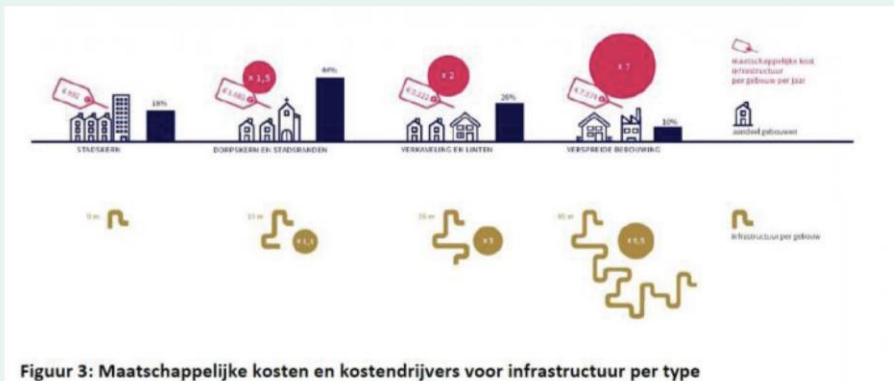
Naar een eigenlijk gebruik van plattelandswegen

 Voorbeeldenboek Aanpak sluipverkeer

 straatvinken

Hoe gezond is het verkeer in jouw straat?

Tel het verkeer op donderdag **16 mei**. Schrijf je in via straatvinken.be

WAAROM WEG WEG?

! SAMENGEVAT

Wegen nemen in:
5,5% grondoppervlak in Vlaanderen
18% ruimtebeslag in Vlaanderen
29,4% van het gemeentebudget
1km groei/jaar per gemeente

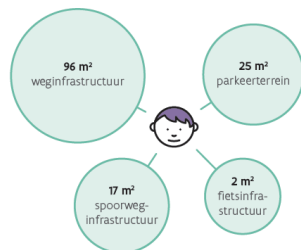
Vlaanderen heeft het dichtste wegennet van Europa

Vlaanderen: 4,8 km/km²
 vs.
Nederland: 2,7 km/km²

! 5,5%

5,5% van de oppervlakte in Vlaanderen bestaat uit transportinfrastructuur.

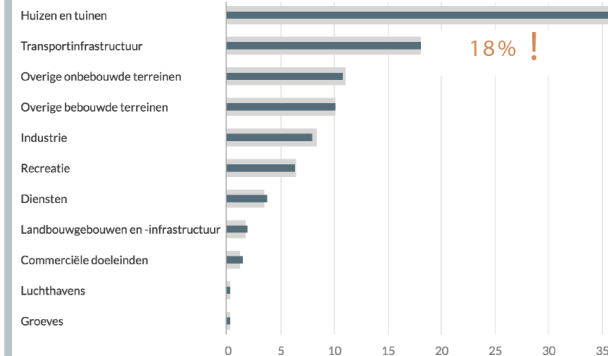
omvang van vervoersinfrastructuur per hoofd van de bevolking

Bron: Ruimterapport Vlaanderen

Landgebruik binnen ruimtebeslag Vlaams Gewest, 2013 en 2016, in %

■ 2013 ■ 2016

Bron: Departement Omgeving Vlaanderen, bewerking Statistiek Vlaanderen

oppervlakte

VLAAMSE WEGENNETWERK
67.000 km

Bron: Draaischijf van Europa (Departement Mobiliteit en Openbare Werken)

"Het vlaamse wegennet blijft onophoudelijk groeien met meer dan 1 km weg per jaar per gemeente."

1 KM/JAAR !

LENGTE VLAAMSE WEGENNET

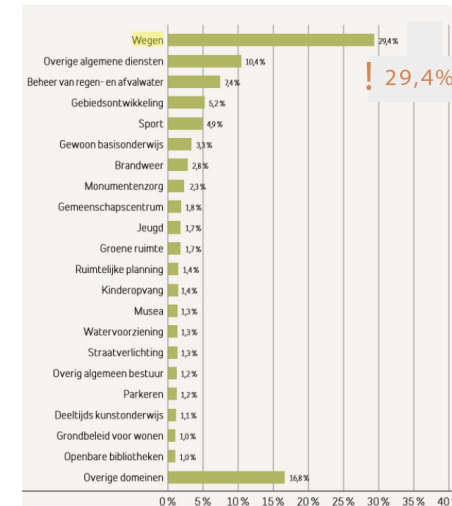
jaar	totaal gemeente-wegen (km)	nieuwe gemeente-wegen (km)	groei
2000	61100		
2001	61460	360	0,6%
2002	61820	360	0,6%
2003	62180	360	0,6%
2004	62550	370	0,6%
2005	62909	359	0,6%
2006	63277	368	0,6%
2007	63648	371	0,6%
2008	64020	372	0,6%
2009	64080	60	0,1%
2010	64564	484	0,7%

Bron: mobiliteit.belgië.be

lengte

Grafiek Beleidsvelden waarin gemeenten het meest investeren - Budget 2014

Bron: De financiële toestand van de Vlaamse gemeenten (Belfius, 2014)

kost

© Dirk Kerstens

België heeft slechtste wegen van West-Europa (maar ze zijn beter dan vroeger)

België heeft de slechtste wegen van West-Europa. Dat blijkt uit een onderzoek van het Wereld Economisch Forum. Een van de oorzaken is dat er zeer veel vrachtwagens op onze wegen rijden, en ook de jarenlange verwaarlozing door hogere overheden speelt een rol. Volgens specialisten zijn we een deel van de achterstand aan het inhalen, maar is het te duur om iets aan de kern van het probleem te doen.

Zicht op kosten én besparingen met de rekentool

Omdat het wegennet in Vlaanderen zo'n gigantische proporties aanneemt, is het onthardings-potentieel en de besparing voor gemeenten aanzienlijk. In samenwerking met Rebel ontwikkelden we een webapplicatie (breekijzer.be) met rekentool om de besparing per onthardingstactiek op verschillende schaalniveaus in beeld te brengen. Ambtenaren uit verschillende gemeentes bevestigen de noodzaak van een dergelijk hulpmiddel, zowel voor de beleids-beheercyclus in het algemeen als voor de beoordeling van een specifiek project.

De tool kan dus enerzijds ingezet worden als overtuigingsmiddel om aan te tonen dat het ontharden van een percentage van het volledige lokale wegennet een aanzienlijke besparing met zich meebrengt op lange termijn.

Anderzijds kan de tool helpen om een keuze te maken tussen verschillende tactieken voor een specifieke weg. De rekentool vervangt geen raming of haalbaarheidsstudie, maar functioneert als onderdeel van de strategie om wegontharding te verankeren in de werking van gemeentediensten.

AAN DE SLAG MET DE REKENTOOL

Ons wegennet kost ons allemaal enorm veel geld. Geld dat lokale overheden ook voor vele andere posten nodig hebben. Daardoor hinken we met ons structureel onderhoud ver achterop en verslechtert ons wegennet zienderogen. Met de rekentool kan je het totale kostenplaatje – de investering en het onderhoud – vergelijken tussen de verschillende tactieken van ontharding.

voorbeeld 1 km weg — 5 m breed

aanlegkost 1000m x 5m x €90/m ² weg breedte gem.kost	€ 450.000
onderhoudskost 2%/jaar x 50 jaar v/d aanlegkost gem. levensduur weg	€ 450.000
iedere 50 jaar — voor elke km weg > 18.000 / jaar / km weg	€ 900.000

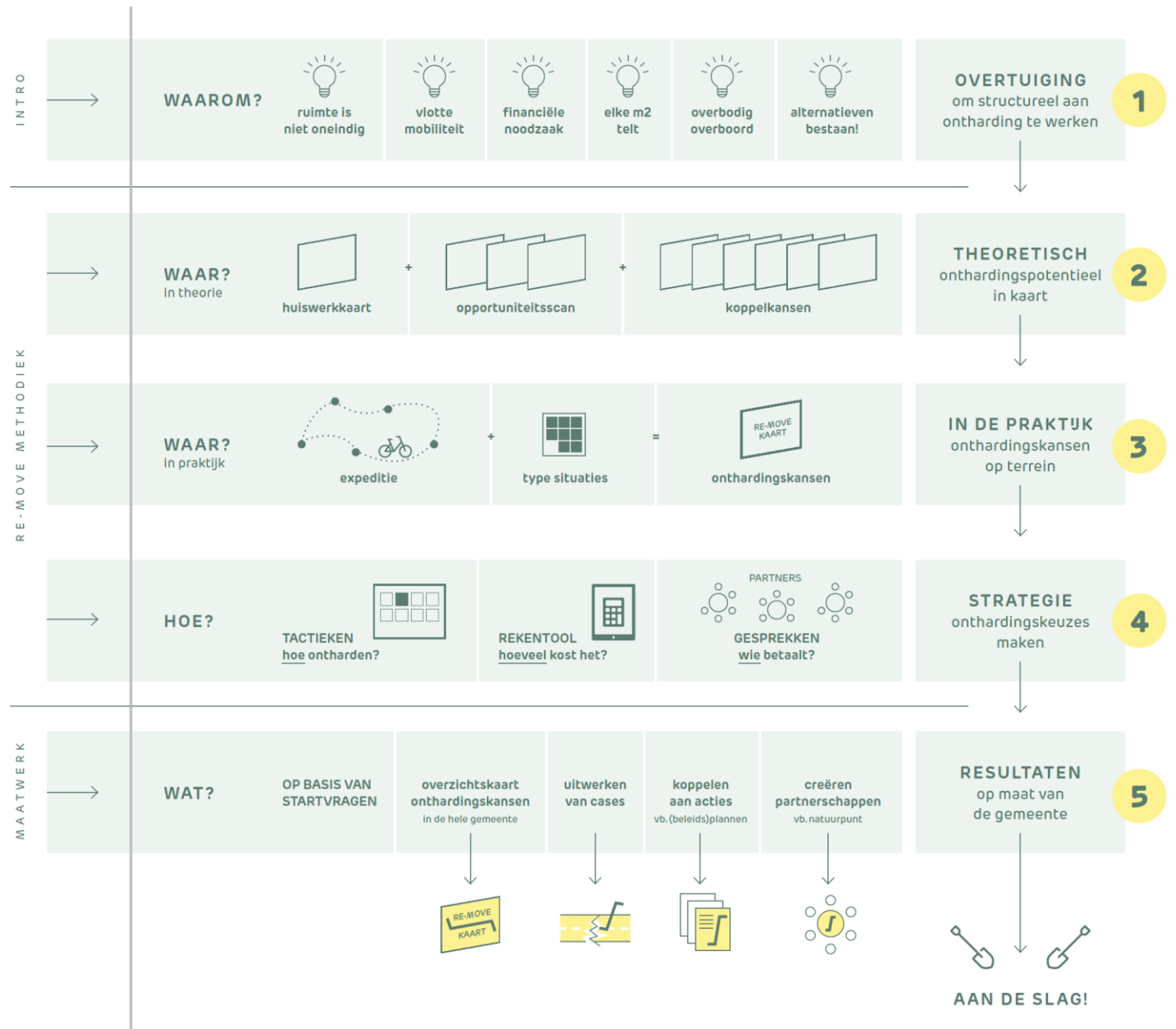
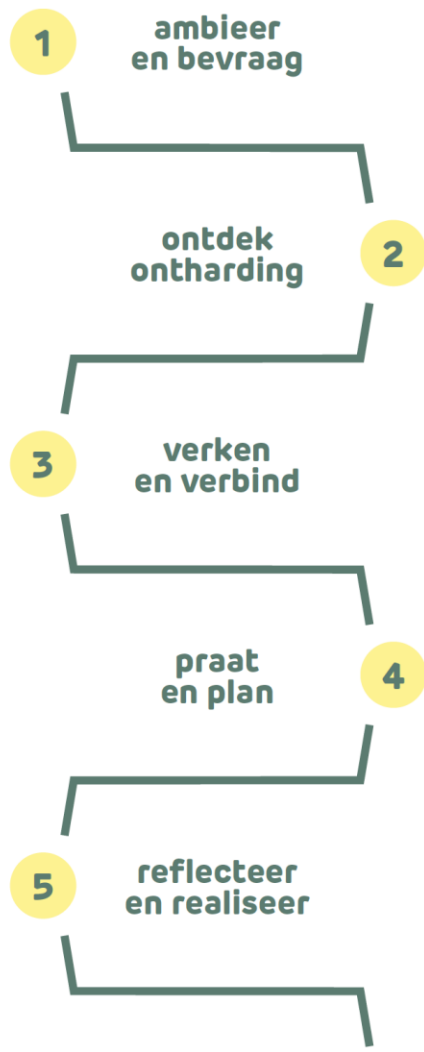
vergelijk gemiddelde Vlaamse gemeente

• aantal km verharde lokale wegen	233,84 km 64.800 km in Vlaanderen
• benodigd minimum budget per jaar	€ 4.209.120 233,84 km € 18.000 / Jaar
• begroot wegenbudget per jaar	€ 2.833.333 € 850.000.000 / 300 gemeenten*

* financiële situatie lokale besturen Belfius 2017

€ 1,38 miljoen per gemeente per jaar te weinig om het lokale wegennet kwalitatief te onderhouden.

Hoog tijd voor een **onthardingsreflex!**

Antwerpen

☆ Maak van Antwerpen jouw startgemeente! [KLIK HIER.](#)

© ATV

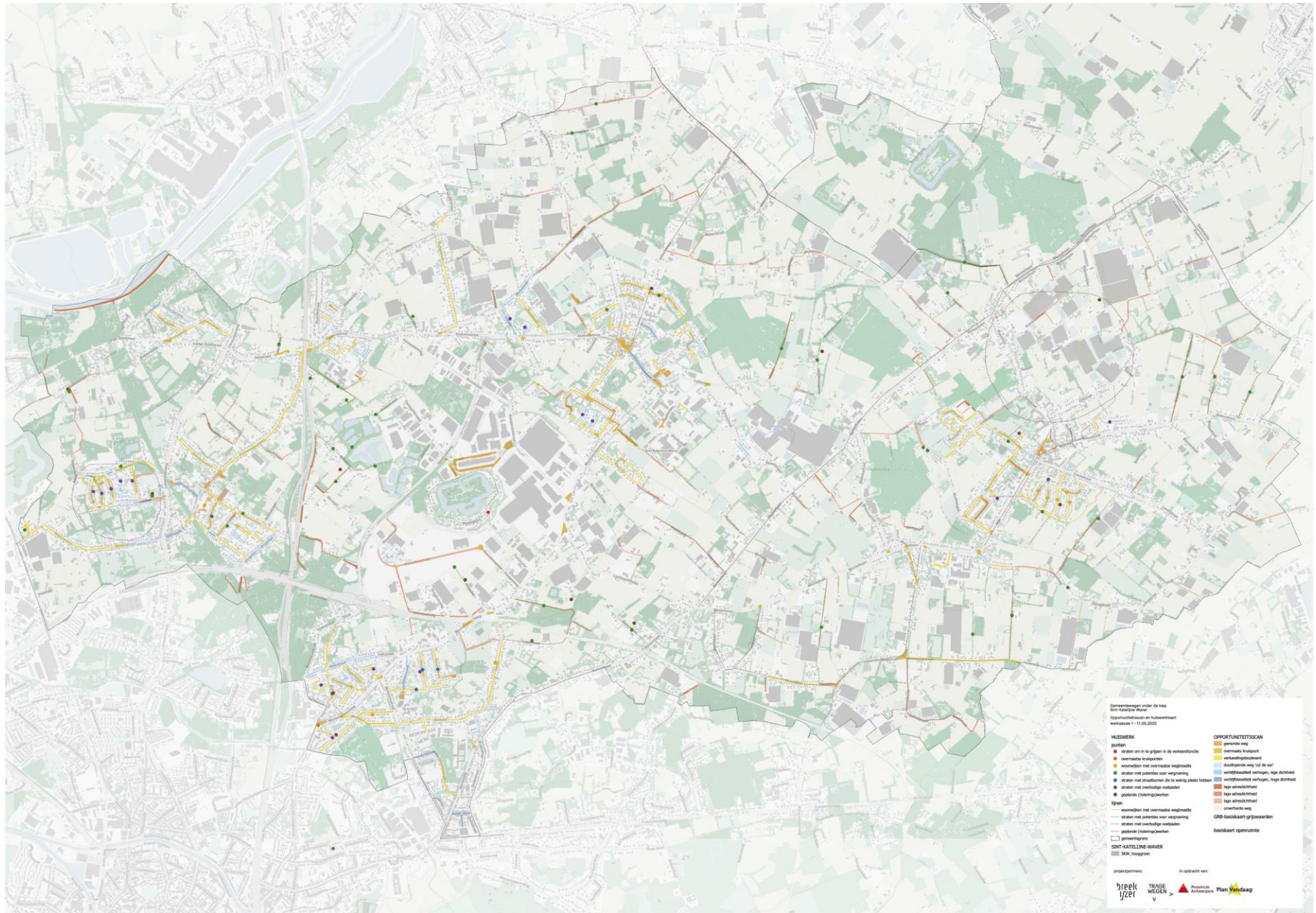
Provinciebestuur steunt gemeenten om te ontharden

Het Antwerpse provinciebestuur wil z'n grondgebied een stuk groener maken. Daarom zal de provincie tien gemeenten helpen bij projecten voor ontharding. De verhardingsgraad in de provincie is groot: denk bijvoorbeeld aan wegen, pleinen en parkings met veel stenen en beton. Ruim 17% van het grondgebied is verhard en dat percentage stijgt alleen maar.

Bron: ATV

Donderdag 2 februari 2023 om 13:39

Re-Move kaartoefening Sint-Katelijne-Waver (Breekijzer, Trage Wegen, provincie Antwerpen)

PDPO-project 'Wegwijs in de Kempen': een verkavelingsboulevard/landingsbaan in Bornem.

© foto: Pieter Vandenhoudt

PDPO 'Weg-wijs in ontharding' – engagementsverklaring:

Meten is weten. De gemeente houdt een **inventaris** bij van alle wegen met telkens de verhardingsgraad, de staat van de weg en mogelijke problemen of kansen. Op die manier kan een prioriteitenlijst opgemaakt worden en krijgt men beter zicht op budgetten.

De gemeente past steeds een **onthardingsreflex** toe **bij heraanleg van lokale wegen** type III: eerst de weg in vraag stellen, vervolgens checken of ontharding/degradatie van de weg misschien niet interessanter is.

Bij **rioleringswerken** met heraanleg van de wegen is borgt de gemeente samen met haar rioolbeheerder dat het ontwerp resulteert in een reductie van de verharding en in het onverhard bovengronds houden/brengen van hemelwateropvang/-afvoer.

Ecoveloduct Nationaal Park Hoge Kempen

Ecoveloduct Nevele

Kansen voor natuur en landschap

Maart 2020

Mei 2020

September 2020

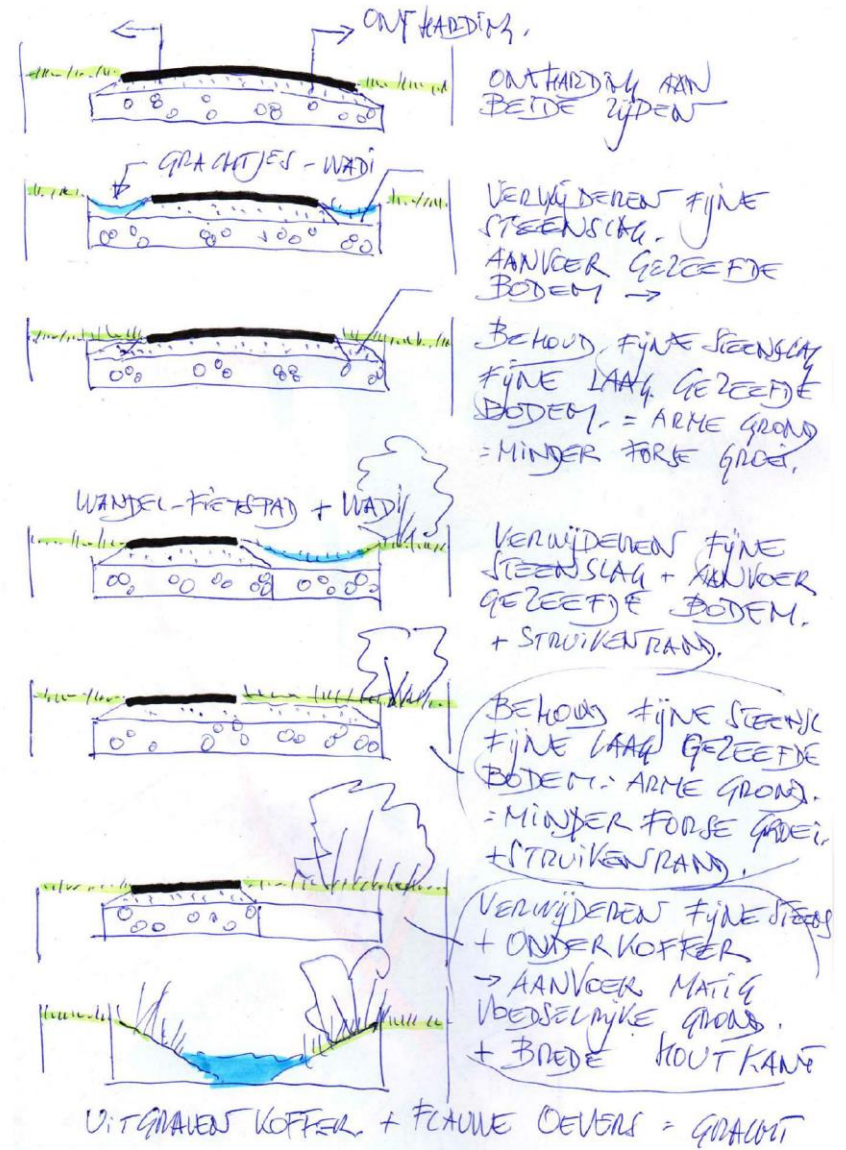
Oktober 2020

Mei 2021

Onderzoek Ugent: ontharden in functie van schrale, bloemrijke graslanden

Bermbrug Nevele

- Jean-Francois Vanden Abeele - Fris in het landschap
- herbruik koffer grove steenslag/ kasseibedding

Kansen voor mensen

U WAS
GEWELDIG
DAAR
TOASTEN
WE OP

Zaterdag
25 Juni

Zen
Picknick
Fietstocht

Smuljungle Aalst

Gruunrant

Ontharden is ... geen doel op zich

~~Ontharding~~ is ... meer groen geluk!

**VLAAMS
KAMPIOENSCHAP
TEGELWIPPEN**

GEEF JOUW GEWIPTE TEGELS OP
VAN 21/3 TOT 31/10
EN WIN EEN MOOIE PRIJS!

DEPARTEMENT **breek
Ijzer** OMGEVING

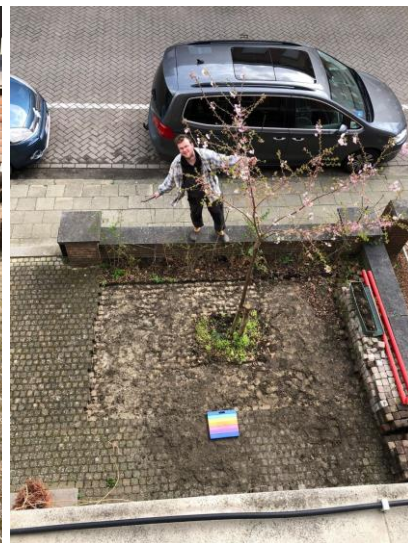
VK-TEGELWIPPEN.BE
VOLG ONS OP

**VLAAMS
KAMPIOENSCHAP
TEGELWIPPEN**

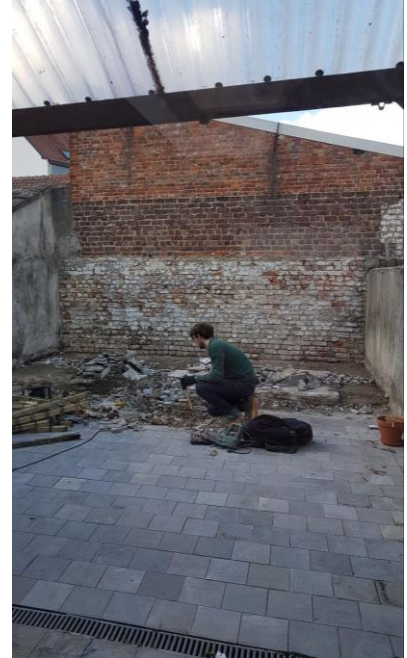
GEEF JOUW GEWIPTE TEGELS OP
VAN 21/3 TOT 31/10
EN WIN EEN MOOIE PRIJS!

DEPARTEMENT **breek
Ijzer** OMGEVING

VK-TEGELWIPPEN.BE
VOLG ONS OP

Mechelen

Gent

Wevelgem

Kapellen

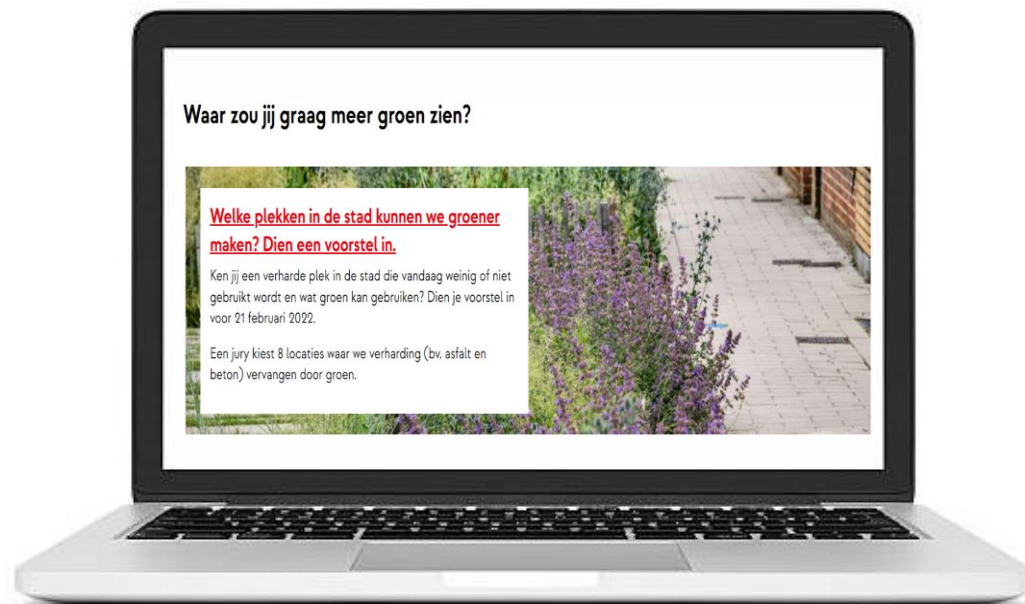
VOOR

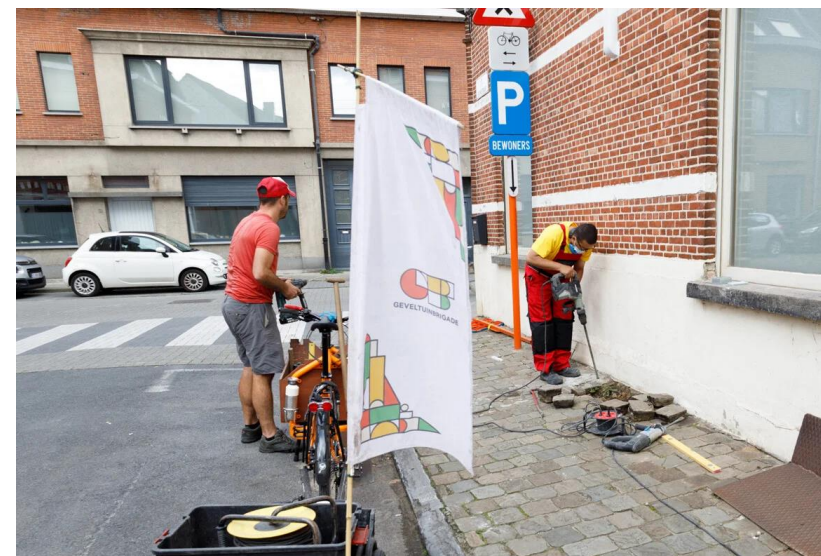
NA

Kontich

Zoek de weg van de minste weerstand

Burgerbevraging Stad Leuven
Meer info: www.hierdringthetdoor.be

Burger- en wijkbudgetten (bv. stad Gent)
Bv. Geveltuinbrigade (www.geveltuinbrigade.be)
Bv. Mach-H (www.mach-h.be)

Maak melding van mogelijke ontharding op openbaar domein

Ken jij ook zo'n plekjes in jouw buurt waar er verharding aanwezig is terwijl hier wat bloemen of een boom niet zouden misstaan? Vaak heb jij als burger hier het beste zicht op waar zo'n ontharding een meerwaarde zouden kunnen opleveren voor de wijk.

We schakelen dan ook graag jouw hulp in om deze potentiële plekjes door te geven.

Wens je (samen met de burens) dit plekje te vergroenen, dan kan je altijd vermelden of je al dan niet mee wilt helpen met de onthardingswerken en/of nadien een rol wenst op te nemen als meter/peter voor het onderhoud van dit stukje bijkomend groen in de gemeente.

Geef de locatie voor een potentiële ontharding door via het e-loket. De gemeente bekijkt na de inzending of deze locatie technisch haalbaar is om te ontharden en brengt je nadien op de hoogte.

Digitaal loket

- Aanvraagformulier mogelijke ontharding openbaar domein

Ludieke opening v.h. kampioenschap Izegem-Meneen

Tegel eruit, plant erin (Tuincentrum Lissens, Opwijk)

Tegeltaxi Leuven

Kuipgrasactie Rotterdam → Bosuillactie??

Minste weerstand \neq geen weerstand

Straat van de Toekomst (Sint-Niklaas)

De oververharde wegen van nu,
zijn de natuurspeelplekken, de
energieke houtkanten en de luwe
ontmoetingsplekken van morgen.

Bron: onthardmee.be

“Waarom ontharden?” wordt “Waarom (over)verharding?”

Oververharding = zwerfafval

BEDANKT!

Meer inspiratie:

Vlaams Kampioenschap Tegelwippen: www.vk-tegelwippen.be (geef je gewipte tegels door + inspiratie en how-to)

Vlaanderen Breekt Uit: <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/ontharden> (voorbeelden, kennisdeling, waarom)

Green Deal Natuurlijke Tuinen > how-to filmpjes 'je tuin ontharden'

Tegelwippen: www.onthardmee.be

Anton Christiaens

www.breekijzer.be

anton@breekijzer.be

